

Sygn. akt II AKa 63/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 kwietnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA - Rafał Kaniok

Sędziowie: SA - Małgorzata Janicz (spr.)

SA - Ewa Plawgo

Protokolant: sekr. sąd. Łukasz Jachowicz

przy udziale Prokuratora Jerzego Mierzewskiego

po rozpoznaniu w dniu 22 kwietnia 2016 r.

sprawy A. P., urodz. (...) w G., syna Z. i L. z d. (...) oskarżonego z art. 286§ 1 k.k. w zw. z art. 294§1 k.k. w zb. z art. 297§ 1 k.k. w zw. z art. 11§ 2 k.k.

z powodu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 24 czerwca 2015 r.

sygn. akt VIIIK 96/14

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

2. zwalnia oskarżonego od ponoszenia wydatków za postępowanie odwoławcze, obciążając nimi Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

A. P. został oskarżony o to, że:

- w dniu 2 stycznia 2013 r. w P., celem osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził B. (...) do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 480.000 zł. poprzez zawarcie umowy pożyczki gotówkowej nr (...), wprowadzając w błąd w/w bank co do zamiaru spłaty pożyczki oraz posługując się stwierdzającymi nieprawdę podrobionymi dokumentami w postaci zeznań podatkowych (...), zaświadczeniem (...) nr (...) z dnia 27 listopada 2012 r., podrobionym podsumowaniem księgi przychodów i rozchodów za rok 2012, które to dokumenty dotyczyły okoliczności istotnych dla przyznania w/w kredytu, gdzie kwota udzielonego przez B. (...) kredytu stanowi mienie znacznej wartości,

tj. o czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w zb. z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k.

Sąd Okręgowy w Warszawie wyrokiem z dnia 24 czerwca 2015 r. sygn. akt VIII K 96/14:

I. oskarżonego A. P. w ramach zarzucanego mu czynu uznał za winnego tego, że: w dniu 2 stycznia 2013 r., w P., będąc właścicielem firmy (...) z siedzibą w G., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej i w zamiarze uzyskania

kredytu bankowego wB. (...) w kwocie 480.000 zł., przy zawarciu umowy o kredyt gotówkowy nr (...) wprowadził wymieniony bank w błąd co do zamiaru wykorzystania kredytu zgodnie z celem w umowie określonym oraz jego spłaty, a także przedkładając:

- poświadczające nieprawdę dokumenty w postaci kopii zeznania podatkowego (...) za 2011 rok, informacji (...) o wysokości dochodów w 2011 roku, podsumowania księgi przychodów i rozchodów za 2012 rok,

- podrobione dokumenty w postaci kopii zaświadczenia (...), wprowadził B. (...) w błąd, co do swojej sytuacji majątkowej i doprowadził wymieniony bank do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości, w kwocie 480.000 zł., tj. za winnego popełnienia czynu z art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zb. z art. 297 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk i za to na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zb. z art. 297 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk skazał oskarżonego, a na podstawie art. 286 § 1 kk w zw. z art. 294 § 1 kk w zw. z art. 11 § 3 kk i art. 33 § 2 kk wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności oraz karę grzywny w wysokości 100 (stu stawek dziennych) przyjmując jedną stawkę dzienną za równoważną kwocie 20 zł. (dwudziestu złotych);

II. na podstawie art. 69 § 1 i 2 kk w zw. z art. 70 § 1 pkt 1 kk wykonanie orzeczonej wobec oskarżonego A. P. kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 3 (trzech) lat próby;

III. na podstawie art. 230 § 2 k.p.k. zwrócił B. (...) - B. (...) (ul. (...), (...)-(...) W.) przedmioty wyszczególnione w wykazie dowodów rzeczowych z k. 186-187 pod pozycjami od 1 do 13;

IV. na podstawie art. 627 k.p.k. zasądził od oskarżonego A. P. na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe w kwocie 1.561,70 zł. (tysiąc pięćset sześćdziesiąt jeden złotych i siedemdziesiąt groszy), w tym na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 3 i art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych (tj. Dz. U. z 1983 r. Nr 49, poz. 223 z późn. zm.) 580 zł. (pięćset osiemdziesiąt złotych) tytułem opłaty.

Apelację od powyższego wyroku wniósł **obrońca** oskarżonego. Zarzucił wyrokowi:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miały wpływ na treść orzeczenia, tj.:

a) art. 5 § 2 k.p.k. poprzez jego niezastosowanie i rozstrzygnięcie na niekorzyść oskarżonego wątpliwości, których nie usunięto w postępowaniu dowodowym, w sytuacji gdy świadek G. S., podobnie jak oskarżony zeznał, iż M. G. (1) i Z. P. (1) pośredniczyli w zawarciu przedmiotowego kredytu w ten sposób, iż: przynieśli wnioski, które były podpisane przez oskarżonego in blanco, otrzymali od oskarżonego dokumenty firmowe, wypełnili wnioski i zorganizowali procedurę zaciągnięcia kredytu do momentu, w którym oskarżony już podpisał gotową umowę kredytową, a brak było innych stanowczych dowodów świadczących o tym, iż oskarżony osobiście wypełnił wniosek i przedłożył dokumenty firmowe;

b) art. 410 k.p.k. poprzez pominięcie istotnych okoliczności mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wynikających z zeznań świadka G. S. dotyczących pośredniczenia w załatwieniu kredytu przez M. G. (1) i Z. P. (1), który to dowód został uznany za wiarygodny w tymże zakresie, a zatem powinien stanowić podstawę dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych;

c) art. 7 k.p.k. poprzez przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów, w tym zasad prawidłowego rozumowania i wskazań wiedzy, które skutkowało wyciągnięciem przez Sąd I instancji nieprawidłowych i nie znajdujących oparcia w materiale dowodowym wniosków wskutek uznania w całości za wiarygodne zeznań M. G. (1), z pominięciem okoliczności wynikających z zeznań świadka G. S. oraz wyjaśnień oskarżonego;

d) art. 170 § 1 pkt. 2 w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. poprzez oddalenie wniosków dowodowych obrońcy oskarżonego o: przeprowadzenie dowodu z zeznań P. F. (1), Z. S. (1), B. H. (1) i B. S. (1), pomimo iż okoliczności, które miały zostać wykazane za pomocą zeznań wyżej wymienionych, tj.: pośredniczenie Z. P. (1) i M. G. (1) w załatwianiu kredytów, uzyskiwanie przez nich podpisów klientów na dokumentach in blanco, przedkładanie w bankach przerobionych przez

nich zeznań podatkowych bez wiedzy i zgody klientów, przestępnych działań wobec innych klientów, mają duże znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy;

e) art. 170 § 1 pkt. 2 w zw. z art. 366 § 1 k.p.k. poprzez jego błędne zastosowanie i oddalenie wniosku dowodowego obrońcy oskarżonego o dopuszczenie dowodu z dokumentu w postaci protokołu z rozprawy z dn. 26.11.2014 r. przed Sądem Rejonowym Gdańsk - Północ w Gdańsku w sprawie o sygn. akt: II K 365/14 pomimo iż okoliczności mające zostać wykazane za pomocą powyższego dokumentu mają duże znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy;

f) art. 391 § 1 k.p.k. w związku z art. 365 k.p.k. w związku z art. 6 k.p.k. w związku z art. 171 § 1 k.p.k. poprzez odczytanie protokołów zeznań świadka Z. P. (1), złożonych w postępowaniu przygotowawczym w sprawie VI Ds. 52/12, mimo że istniała realna możliwość przesłuchania świadka, co zapewniałoby realizację zasady bezpośredniości, co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia przez Sąd I instancji zasady bezpośredniości, ustności rozprawy, a także ograniczenia prawa oskarżonego do obrony poprzez uniemożliwienie zadawania pytań świadkowi dotyczących kwestii szczególnie istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy związanych z: pośrednictwem w zaciągnięciu kredytu, sposobu wypełnienia wniosku kredytowego, przekazania dokumentacji firmowej w zakresie zdolności kredytowej zarówno w niniejszej sprawie jak i sprawach innych klientów świadka.

2. błędy w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego wyroku, mające wpływ na treść orzeczenia polegające na przyjęciu, iż: Z. P. (1) i M. G. (1) nie pośredniczyli w zaciąganiu przedmiotowego kredytu, nie otrzymali od oskarżonego dokumentów firmowych ani ich nie przerabiali, a nadto iż: oskarżony samodzielnie sporządził wniosek kredytowy, samodzielnie przekazał dokumentację firmy dot. zdolności kredytowej.

Wobec powyższego wnosił o uchylenie wyroku Sądu I instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje: apelacja obrońcy oskarżonego nie zasługiwała na uwzględnienie albowiem postawione w niej zarzuty stawiane orzeczeniu Sądu I instancji nie były zasadne.

Na wstępie zauważyć należy, iż większość zarzutów dotyczy sfery gromadzenia i oceny dowodów, zwłaszcza dowodu z zeznań świadka G. S. (zarzut z pkt 1a,b,c,d apelacji) oraz pozostałych świadków w osobach M. G. (1) i Z. P. (1) (zarzuty z pkt. 1e, 1f, 2 apelacji). Skarżący zarzuca w gruncie rzeczy błędną ocenę tych zeznań , ale czyni to nie tylko poprzez zarzut obrazy art. 7 k.p.k. ale i poprzez zarzut obrazy art. 410 k.p.k. a więc pominięcie istotnych okoliczności wynikających z ich treści ,a także obrazę art. 5§ 2 k.p.k. podnosząc niezastosowanie instytucji przewidzianej przez ten przepis przy ocenie rozbieżności w zeznaniach wskazanych powyżej świadków, wreszcie poprzez obrazę art. 170§ 1 pkt 2 w zw. z art., 366 § 1 k.p.k. zarzuca bezzasadne oddalenie wniosków dowodowych o przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków P. F., Z. S., B. H. i B. S., co skutkowało także błędną oceną zeznań świadków Z. P. i M. G..

Otóż wszystkie te zarzuty okazały się niezasadne, co w konsekwencji nie mogło doprowadzić do rozstrzygnięcia postulowanego przez skarżącego.

Podkreślić wobec tego należy, iż analiza wyroku i jego pisemnych motywów, jak i materiału dowodowego z akt postępowania, nie daje podstaw do stwierdzenia uchybień natury procesowej dotyczących sfery gromadzenia i oceny dowodów, o jakich mowa w złożonej skardze odwoławczej. Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy nie tylko zgromadził materiał dowodowy, ale i dokonał jego oceny, zaś ocena ta jako kompletna i logiczna, stoi pod ochroną art. 7 k.p.k. Podkreślenia wymaga , iż Sąd Okręgowy przeanalizował niezwykle drobiazgowo zarówno obszerne wyjaśnienia oskarżonego, o czym skarżący nie wspomina, oraz skonfrontował je z zeznaniami świadków, którzy mieli wiedzę na temat realiów stanu faktycznego objętego niniejszym postępowaniem. Okoliczności dotyczące zawarcia umowy kredytowej przez A. P. w znacznej części wynikają bowiem z jego własnych depozycji. Kwestie dotyczące dokumentów przedstawionych przed podpisaniem umowy, w szczególności poświadczających nieprawdę kopii zeznania podatkowego, informacji (...) o wysokości dochodów, oraz podsumowania księgi przychodów i rozchodów, a także podrobionego dokumentu w postaci kopii zaświadczenia (...) opisał z kolei świadek Ł. W., pracownik B., a jego zeznania potwierdziła częściowo świadek A. J., także pracownik banku. Za fakt niebudzący wątpliwości uznał

także, na podstawie wyjaśnień oskarżonego i zeznań świadka G. „sąd meriti”, iż M. G. (1) i Z. P. (1) dokonując w imieniu oskarżonego inwestycji pieniędzy, także tych z przedmiotowego kredytu, w instrumenty finansowe za pośrednictwem platformy A. T., stracili pieniądze i pomimo strat ukrywali ten fakt przed oskarżonym. To ostatnie ustalenie nie mogło jednak w sposób oczywisty wpłynąć na ocenę materiału dowodowego pod kątem stawianych oskarżonemu zarzutów. Przypomnieć bowiem należy, iż strona przedmiotowa występkę określonego w art. 297 § 1 k.p.k. polega na przedłożeniu przez sprawcę – działającego w celu uzyskania dla siebie lub dla kogoś innego określonych w przepisie świadczeń – podrobionego, przerobionego, poświadczającego nieprawdę albo nierzetelnego dokumentu, albo nierzetelnego pisemnego oświadczenia dotyczącego okoliczności o istotnym znaczeniu dla uzyskania wymienionego wsparcia finansowego, instrumentu płatniczego lub zamówienia.

Jest to przestępstwo formalne. Aby go dokonać, nie jest potrzebne wystąpienie jakiegokolwiek skutku.

Idąc dalej stwierdzić należy, iż zachowania opisane w art. 297 k.k. służą do naruszenia dóbr prawnych chronionych inną normą karno materialną, a mianowicie art. 286 k.k. jeśli bowiem na skutek działań objętych regulacją art. 297 k.k., jak w sprawie niniejszej, dojdzie do przyznania kredytu, to możliwa będzie odpowiedzialność sprawcy także za oszustwo na podstawie art. 286 § 1 k.k. Przepis ten z kolei kryminalizuje działania polegające na doprowadzeniu innej osoby do niekorzystnego rozporządzenia mieniem własnym lub cudzym przez wprowadzenie w błąd, wyzyskanie błędu lub niezdolności należytego pojmowania przedsiębranego działania. Celem działania sprawcy jest dążenie do osiągnięcia korzyści majątkowej. Podkreślić należy, iż działanie sprawcy, określone w art. 286 § 1 k.k. jako doprowadzenie do niekorzystnego rozporządzenia własnym lub cudzym mieniem, sprowadza się do trzech wymienionych w tym przepisie sposobów (vide wyrok Sądu Najwyższego z 2 grudnia 2002 r., IV KKN 135/00, LEX nr 74478). Dla uznania, iż mamy do czynienia z wprowadzeniem w błąd, wystarczające jest każde, jakiegokolwiek działanie, które może doprowadzić do powstania błędnego wyobrażenia o rzeczywistości u osoby rozporządzającej mieniem (vide wyrok Sądu Najwyższego z 26 czerwca 2003 r., V KK 324/02, LEX nr 80291).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt sprawy niniejszej, zgodzić się należy z Sądem meriti, iż przedkładając wymienione w opisie czynu przypisanego dokumenty, oskarżony wprowadził w błąd B. (...), co do swojej sytuacji majątkowej, a więc okoliczności o znaczeniu istotnym dla zawarcia umowy o kredyt, i doprowadził ten podmiot do niekorzystnego rozporządzenia mieniem znacznej wartości w kwocie 480 000 zł.

Wbrew zarzutom skarżącego Sąd Okręgowy dokładnej analizie poddał także zeznania świadka G. S., a ocenę tę w całości Sąd odwoławczy podziela. Ocena ta została dokonana w powiązaniu z okolicznościami faktycznymi dotyczącymi podpisania przez oskarżonego umowy kredytowej. Trudno bowiem uznać, iż oskarżony nie wiedział, że zaciąga tak znaczne zobowiązanie finansowe, nie tylko z uwagi na prowadzoną przez siebie dotychczasową działalność gospodarczą, ale i na okoliczności podane w złożonych wyjaśnieniach (vide k. 251-255 akt postępowania). W tym kontekście stwierdzić także należy, iż zasadnie Sąd Okręgowy nie obdarzył wiarą tej części wyjaśnień oskarżonego, które sprowadzają się do negacji osobistego przedłożenia dokumentów poświadczających nieprawdę lub podrobionych pracownikowi banku w celu uzyskania kredytu.

Na marginesie tylko stwierdzić trzeba, iż ewentualne postępowania karne toczące się przeciwko Z. P. czy M. G., a zwłaszcza zeznania przesłuchanych tam świadków, nie mogą stanowić dowodu w sprawie niniejszej bowiem dotyczą zupełnie innych zdarzeń, zaś z zeznań M. G. i Z. P. wynika jaki rodzaj działalności prowadzili (vide wyrok k. 536 akt postępowania). Okoliczności te także nie pozostawały poza zainteresowaniem Sądu meriti. Istotnie Sąd poprzestał na ujawnieniu zeznań Z. P., jednak nie naruszył tym przepisu art. 391 § 1 k.p.k. w zw. z art. 365 k.p.k. w zw. z art. 6 k.p.k. albowiem w toku procesu podejmowano działania służące bezpośrednio przesłuchaniu tego świadka przed Sądem, okazały się one jednak bezowocne (vide k. 549 akt postępowania). Przypomnieć należy, iż art. 391 k.p.k. wprowadza odstępstwo od zasady bezpośredniości przy przeprowadzaniu dowodu z zeznań świadka, gdyż w § 1 i 1a wskazuje podstawy do ujawnienia protokołów złożonych poprzednio przez niego zeznań. Wówczas te protokoły, jako dowody pochodne, mogą stanowić podstawę dowodową wyroku. Jedną z tych okoliczności jest niewątpliwie niemożność doręczenia wezwania, jak było w sprawie niniejszej.

Na marginesie tylko stwierdzić należy, iż odczytanie zeznań świadka odbyło się za zgodą obecnych stron, w tym obrońcy oskarżonego (vide k 549 odwrot).

Wbrew twierdzeniom skarżącego w sposób zgodny z art. 7 k.p.k. ocenił także Sąd meriti zeznania świadka M. G., który złożył obszerne zeznania na rozprawie głównej i odnosił się do pytań stron postępowania , a także do uprzednio złożonych zeznań w postępowaniu przygotowawczym. Zgodzić się należy z oceną tych zeznań dokonaną przez Sąd I instancji (vide k 16-17 pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia), są one bowiem zgodne z zeznaniami świadka W., w szczególności co do okoliczności przedłożenia dokumentów będących podstawą uzyskania kredytu przez oskarżonego. Na koniec stwierdzić należy, iż niezasadne są także zarzuty dotyczące obrazy art. 5§ 2 k.p.k. Przypomnieć trzeba, iż chodzi tu o rozstrzygnięcie wątpliwości natury dowodowej, ale nie wynikające z takiej oceny dowodów, która prowadzi do usunięcia owych wątpliwości. Nie wolno bowiem korzystać z rozwiązania wskazanego w art. 5 § 2 k.p.k., gdy nasuwające się wątpliwości mogą być, jak w sprawie niniejszej, usunięte przy zastosowaniu oceny zebranego materiału dowodowego zgodnie ze standardami wytyczonymi przez zasadę z art. 7 k.p.k.

Reasumując, dokonana przez Sąd Okręgowy ocena dowodów w ich wzajemnym powiązaniu była prawidłowa, zaś skarżący , poprzestając na polemice z orzeczeniem Sądu I instancji nie wykazał skutecznie jakich konkretnych uchybień w zakresie logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego dopuścił się Sąd rozpoznający w ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny orzekł, jak w wyroku.